

Den 18. april 1947

Onsdag den 16. April 1947

LIKT
KANTER
økes

I den verste kull-krise
kriens avslutning er
tilbake til arbeidet
or å utdanne unge gutt-
er for de sendes ned i
de får guttene greie på
al behandle en grube-

DGE
CHRISTIANSEN

Kn. 10
D. Kn. 10, 7, 3
Kn. 5
K. 2
O. ei gatt
O. S. V.
K. 2 H. P.
P. 4 Gr. P.
P. 6 H. P.
fra Vest kl. 9. Hvordan
pille for med nesten 100
het å rime kontrakten?
ha Ru. B etter meldinge-
er det jo ut som man må
erlike. Men Ost blir ut-
gangs-kris. Kl. 9 dek-
10. Ost tar krekten og
B. trumfes til bunns
Læs. ut. Borden holder
K og E. S i klover. Ost
ru. E. angel. og spilles
te kort. Han må da spille
erakken.
du kort.
vegne fly kommer.
sklig program for kon-
v. domdrene fly er satt
f. utlig komité i samar-
bet med m. og fabrikan

1940.

En erkjendelse fra arbeiderpartihold.

Av
direktør LORENTZ VOGT

Ved de dokumenter fra perioden for industri og omstilling som er gjengitt i tidligere artikler, er det gjort klart, at i 1940 og langt inn i 1941 var parolen: Hold hjulene isang. Det var arbeidssjehetspøkelset, som var det avgjørende. Gode nordmenn gikk inn for et positivt samarbeide med okkupasjentene, fordi de mente, at det var landets reddning. En levende skildring av de forhold, som ellers en så vanskelig å rekonstruere, gir «Sarpsborg Arbeiderblad» i en ledende artikkel for 22. februar i år. Foranledningen er, at rådmann Karlson er ekskludert av Det norske Arbeiderparti og at han i den anledning er trådt tilbake som rådmann. Bladet skriver:

«Okkupasjonen medførte øieblikkelig stans i en stor del av distriktets næringsliv. Arbeidsløsheten fikk svært omfang, tusener av familier vakuerte og bankene gjennemførte en streng rasjonering av penger. Mange kommuner måtte utnytte sin kreditt hos kjøpmennene for å skaffe sine arbeidere funksjonære, alderstryskede og underernærede noe å leve av. De trykte egne «pengesedler» som blev honorert av vareleverandører. For å spare på midlene blev lønningene midlertidig skåret betydelig ned. Kriessituasjonen var helt akutt, og hvis ikke arbeidslivet kom igang igjen, ville en katastrofe inntre. Arbeidsgiverne strakte sig så langt de kunde, en del rasjonert arbeide kom igang, men de som hadde ansvar for kommunene måtte tilkneve seg den kjenngjerning i øinene at bitter nød vilde opstå når reservene var oppbrukt. Noen grep til den lettvinte utvei å romme til Sverige med en gang tyskerne kom. De la sig til i en leir på den andre siden av grensen og hadde foreløbig sitt på det tørre. Men ikke alle kunde gjøre det. Noen måtte også føle ansvar, bli igjen og ta de ubehageligheter som dette førte med sig. Vi har forstått det slik at rådmann Karlson anså det for sin plikt å gjøre hvad han kunde for å få arbeidslivet igang, han som andre

kommunale ledere. Tyskerne ba straks om arbeidshjelp og mange av de de ledere reiste til Gardermoen eller andre plasser hvor tyskerne hadde bruk for dem. Ingen breidde dem for det den gang har ikke gjort det siden heller. Men en bedre løsning var det jo å skaffe folkene beskjeitigelse på hjemstedet. Det kunde på det tidpunkt bare gjøres ved at bedriftene effektuerde tyske ordres. Noen andre avtagere var det faktisk ikke. Etter hvert fikk de for øvrig intet valg — tyskerne rekvirerte det de hadde bruk for. Treforedlingsindustrien, sagbrukene, de mekaniske verkstedene, praktisk sagt alle bedrifter av noen betydning måtte frivillig eller tvungent produsere for å dekke det tyske behov. Og det siville styre vi fikk — Administrasjonsrådet — som bestod av gode nordmenn, sendte ut oppfordring om å holde arbeidslivet i gang, på det eneste grunnlag som forelå. Fagorganisasjonen, fra en lokale forening og til sekretariatet, støttet opp under oppfordringen. I dag kan vi selvsagt væte kjeleke og si at vi skulde vært det hele igjen og latt folket sulte. Men den gang så vi uten noenneverdige undtagelser allerede på situasjonen. Og det er det syn vi dengang hadde som må danne grunnlaget for vurderingen av arbeidsgivernes — og arbeidernes — opptreden».

«Sarpsborg Arbeiderblad» redigeres av stortingsmann Hansvold med Bjarne Nykjaard som midlertidig ansvarshavende. Det er helst sannsynlig at bladet ikke vilde hatt så skarpt et bilikk for arbeidsgivernes vanskelige stilling og store offervilighet i aprildagene 1940, hvis ikke deres egen mann rådmann Karlson hadde vært i samme båt som de øvrige arbeidsgivere. Når det uttales, at noen grep til den lettvinte utvei å sømme til Sverige, vil det sikkert vekke protest på mange hold. Der var folk — også i den første tid — som hadde legale grunne til å dra. Det gjelder først og fremst dem, som på grunn av sin alder og ved sin fysiske styrke hadde muligheter for å klempe videre. Men store sett er det så, at når landet er i nød, er det en manns plikt å bli på sin plass. Det er mange arbeidsgiver, som nu føler det bittert, at hans arbeide og pliktfølelse den gang blev utnyttet mot ham. Desto gjedligere er det, at

anerkjennelsen må komme og det fra arbeiderhold.

Det har tatt lang tid, for forståelsen er væknet. Først tok det tid, før man overbødet vilde innrømme, at enhver gjeldning fikk dømmes etter den tid, hvorpå den blev begått. Så tok det ennå lenger tid, før man søkte å sette sig inn i hvordan situasjonen var til de forskjellige tider.

I odelstinget var der for en tid siden debatt om den nye lov om landsarvik. Der kom under denne debatt en del rent prinsipell uttalelse, som det er grunn til å feste sig ved. Den fallt fra Justiskomiteens formann Lars Ramndal:

«Det er med sorg jeg har sett, at i mange tilfelle er det vanskelig for dem, som har sonet at få komme inn på arbeidsplassen inn i samfundet igjen. Det hører ikke hjemme i et folk med en så høi moralsk standard og en så høi moralsk standard som det norske. Finner påtalemyndigheten og domstolene at et menneske ikke er straffedydig og mener at vedkommende ikke skal straffes, så skal det også være fritt i folkets og samfundets øine.

Her fastlades to prinsipper: Den som har sonet skal tilgives. Den som ikke straffes, skal anerkjennes. Private rettsoppgjør og privat forfølgning hører ikke hjemme i et rettsamfund. Det er riktig og derat til utvilsomt den eneste vei til atler å bringe det norske samfund i balanse. Så kan man for øvrig drotte den saklige og politiske begrunnelse for de forskjellige skritt som blev tatt før, under og etter okkupasjonen.

LORENTZ VOGT

Egg nok til

Rugningen forsi en måned.

Rugningen av kyllinger er Men: at har dessverre ikke programmet. Strømrasjoneri lel på mange steder, men u har allikevel ikke spilt så som man skulde tro. I det sto kan vi, vel si, at rugningen er med omkring i måned.

Vanligvis begynner kyllverps i november—desem årets kyllinger vil ikke kom før i desember—januar og e skje først i februar. Resultatet kyllingtillegg kan derfor ikke akttig konstateret før i februa Selv om vi ikke når opp i bestand på 2,5 mill. dyr, vil fall komme langt op imot noe som tilførselen av egg vies.

Alle hønseholdere må vær: som på når de skal øke be at foringen av dyrene i sto ning må beseres på hjemm Det er nemlig ikke noe son at det i løpet av den nærm tid vil bli noe lettere med på kraftfor.

300 år før vårt er opdyrket.

I sin omtale av de enkelt ringsgrupper nevner landb temenent at nøttinge op det udyrkede dyrkbare are har man ikke, men etter de statistikk regner man at dekkar kan innrinnes ved n Etter å ha gitt en del tall hvad det i de siste 25 år e å innrinne dette areal — bety en fordobling av det dyrkede areal — oplyser de tet at med den fart nu hadde før krigen vilde det bli for den udyrkede dyrkba dritt opdyrket. Og med det har hatt i de siste 7 år v 3 ganger så langt tid!

Tønsberg som kunstl

enda en gang.

Av
S. W. Øydvin

Hr. kunstforeningsformann Samuel- sen var jo meget moderet i sin til- reisevisning, selv om han naturligvis i embede medfor hadde svært små tanker om en almindelig dødelig kompetanse på det spesielle gebet som kunstforeningen altså har gjort til sitt eget.

Enkelte av mine salvers har nok fått et litt forvansket utseende i refo- ratorum. Således har jeg aldri uttalt, at Tønsberg Kunstforening skulde være et underbruk av Tønsberg kom- munele gamlehjem. Derimot har jeg høvdet at foreningens initia- tiv og virkestrang var sterkt gamlehjemspreget, og denne opfatning har hr. Samuelson ikke maktet å røkke i vesentlig grad, til tross for de man-

bare burde bli et rep galleri; men for skolens a. Jeg — til tross for det ne gement med Norske Kuns Landsforbund — at foren: hvert burde skaffe sig sin dukasjonssamling. Det vil være rimelig at skolene ved drag nettop til dette form lte å propos til omtalen dende galleri med original- hvilken garanti har publi, ankaffelsen av de nevnte arbeider vil skje etter pri gjer dem til verdifulle. Til slutt en takk for det om å gi plass for barnetog: lig gjennomført vil arbeide betegnningene kunne bli e: til glede og til dyper kun Det er jo nettop barneslun vi alle trenger i vårt forh sten, så Kunstforeningen k sig emigret om noen skul å kalle den en filial av h j e m e i

Fra Landbrukets Prisentral.

Markedet preges av utsikten til sen vår.

Fortsatt bra med slakt. Stigende priser på gode bærekuer.